

മുസാ നബിയുടെ പ്രബോധനം ഫറവോനിൽനിന്നു തുടങ്ങാൻ നിർദ്ദേശിച്ചതിലടങ്ങിയ ശ്രദ്ധേയമായ മറ്റൊരു കാര്യം ദൈവിക ദീൻ രാഷ്ട്രീയത്തിനു കൽപ്പിക്കുന്ന പ്രാധാന്യമാണ്. ദീൻ രാഷ്ട്രീയത്തിൽ നിന്നുപോകുന്നവെങ്കിൽ ജനങ്ങളിലേക്ക് മാത്രം ചെല്ലാനും ഫറവോനിൽ നിന്നുകന്നു നിൽക്കാനുമായിരുന്നു മുസാ നബി(അ) കൽപ്പിക്കപ്പെടുക.

സൂറ-20

താഹാ

ആയത്ത് 19 മുതൽ 26 വരെ

19. അല്ലാഹു കൽപ്പിച്ചു: മുസാ, നീയതു താഴെ യിടുക.

قَالَ لَقَدْهَا يَدْمُوسَىٰ ﴿١٩﴾

20. മുസാ താഴെയിട്ടതും ആ വടിയതാ ഒരു സർപ്പമായി ഇഴയുന്നു.

قَالَ لَقَدْهَا فَإِذَا هِيَ حَيَّةٌ تَسْعَىٰ ﴿٢٠﴾

21. അല്ലാഹു കൽപ്പിച്ചു: പിടിക്കൂ, അതിനെ പേടിക്കേണ്ട. നാം അതിനെ പൂർവസ്ഥിതിയിലേക്കു തന്നെ മടക്കുന്നുണ്ട്.

قَالَ خُذْهَا وَلَا تَخَفْ سَنُعِيدُهَا سِيرَتَهَا الْأُولَىٰ ﴿٢١﴾

22. നിന്റെ കരം കക്ഷത്തിൽ ചേർത്തുവെക്കുക. അതു തുവെള്ളയായി പുറത്തുവരും-ദോഷമൊന്നുമില്ലാതെ, ഇതു മറ്റൊരു ദൃഷ്ടാന്തമാകുന്നു.

وَأَضْمُمْ يَدَكَ إِلَىٰ جَنَاحِكَ تَخْرُجَ بَيْضَاءَ مِنْ غَيْرِ سُوءٍ آيَةٌ أُخْرَىٰ ﴿٢٢﴾

23. നിന്നെ നമ്മുടെ മഹാ ദൃഷ്ടാന്തങ്ങൾ കാണിക്കേണ്ടതിനാണിത്.

لِنُرِيكَ مِنْ آيَاتِنَا الْكُبْرَىٰ ﴿٢٣﴾

24. മുസായോട് അല്ലാഹു കൽപ്പിച്ചു: പോവുക, ഫറവോനിലേക്ക്; അവൻ പരമധിക്കാരിയായിരിക്കുന്നു.

أَذْهَبْ إِلَىٰ فِرْعَوْنَ إِنَّهُ طَغَىٰ ﴿٢٤﴾

25. മുസാ പ്രാർഥിച്ചു: നാഥാ, എന്റെ മാറിടം വിശാലമാക്കിത്തരണമേ,

قَالَ رَبِّ اشْرَحْ لِي صَدْرِي ﴿٢٥﴾

26. എന്റെ ദൗത്യം അനായാസകരമാക്കേണമേ

وَيَسِّرْ لِي أَمْرِي ﴿٢٦﴾

അതു(താഴെ) ഇടുക, മുസാ = قَالَ لَقَدْهَا يَدْمُوسَىٰ അവൻ പറഞ്ഞു (അല്ലാഹു കൽപ്പിച്ചു) = قَالَ
ഇഴയുന്നു = تَسْعَىٰ ഒരു സർപ്പം(ആയി) = حَيَّةٌ അത് (ആ വടി) അതാ = فَإِذَا هِيَ (മുസാ) അതു താഴെയിട്ട(ട്ടതും) = لَقَدْهَا
നീ പേടിക്കേണ്ട = وَلَا تَخَفْ പിടിക്കൂ അതിനെ = خُذْهَا പറഞ്ഞു (അല്ലാഹു കൽപ്പിച്ചു) = قَالَ
ആദ്യത്തെ (പൂർവ) = الْأُولَى അതിന്റെ ചര്യയിലേക്ക് (സ്ഥിതിയിലേക്ക്) = سِيرَتَهَا നാം അതിനെ മടക്കും = سَنُعِيدُهَا
നിന്റെ ചിറകിലേക്ക്, കക്ഷത്തിലേക്ക് = إِلَىٰ جَنَاحِكَ നിന്റെ കൈ = يَدَكَ നീ ചേർത്തു വെക്കുക = وَأَضْمُمْ

മറ്റൊരു ദൃഷ്ടാന്തമായിട്ട് = مِنْ غَيْرِ سُوءٍ ദോഷം ഇല്ലാതെ = مِنْ غَيْرِ سُوءٍ തുവെള്ളയായി = تَخْرُجُ അതു പുറത്തുവരും = تَخْرُجُ നമ്മുടെ മഹാദൃഷ്ടാന്തങ്ങൾ مِنْ غَيْرِ سُوءٍ നാം നിന്നെ കാണിക്കേണ്ടതിന് (ആണിത്) = تَخْرُجُ ഫറവോനിലേക്ക് = إِلَى فِرْعَوْنَ (മുസായോട് അല്ലാഹു കൽപ്പിച്ചു) നീ പോവുക = هَبْ أَهْلَكَ
 അവൻ പറഞ്ഞു (മുസാ പ്രാർഥിച്ചു) = قَالَ തീർച്ചയായും അവൻ (പരമ)ധിക്കാരിയായിരിക്കുന്നു = إِنَّهُ أَهْلَكَ
 എനിക്ക് = لِي വിശാലമാക്കിത്തരണമേ, തുറന്നു തരണമേ = خُذْ എന്റെ നാഥാ = رَبِّ
 എന്റെ കാര്യം(ദൗത്യം) = أَمْرِي എനിക്ക് എളുപ്പമാക്കേണമേ = خُذْ എന്റെ മാറിടം (ഹൃദയം) = خُذْ

19-22

അല്ലാഹു നിർദ്ദേശിച്ചതനുസരിച്ച് മുസാ(അ) വടി നിലത്തിട്ടതും അല്ലാഹുവിന്റെ വിധിയാൽ ഒരു ദിവ്യാത്മ്യം ഉള്ളവായി. തന്റെ വടിയതാ ഒരു സർപ്പമായി ഇഴഞ്ഞു നടക്കുന്നു. താൻ കൈയിൽ പിടിച്ചിരുന്ന, പാമ്പിനെ കൊല്ലാനുള്ള ആയുധമായിരുന്ന ആ വടി തന്നെ ഇതാ സ്വയം ഒരു പാമ്പായി ഇഴയുന്നു. അതു കണ്ടാൽ ആരും ഭയപ്പെടാതിരിക്കില്ല. മുസാ നബിയും ഭയപ്പെട്ടു. അദ്ദേഹം വിരണ്ടി തിരിഞ്ഞു നോക്കാതെ പുറകോട്ടോടി കളഞ്ഞു - وَلَمْ يُعَقِّبْ എന്നാണ് 27:10-ൽ പറയുന്നത്. അല്ലാഹു അദ്ദേഹത്തെ സമാധാനിപ്പിച്ചു: ഭയപ്പെടേണ്ട. ധൈര്യമായി ചെന്ന് അതിനെ പിടിക്കുക. താങ്കൾ പിടിക്കുന്നതോടെ നാമതിനെ അതിന്റെ പൂർവസ്ഥിതിയിലേക്ക് മടക്കും. അതു പഴയ പോലെ താങ്കളുടെ കൈയിൽ ഒരു വടി മാത്രം ആയിത്തീരും.

ഇതോടൊപ്പം മറ്റൊരു ദിവ്യാത്മ്യം കൂടി അല്ലാഹു പ്രത്യക്ഷപ്പെടുത്തി. മുസാ നബിയോട് കൈ കക്ഷത്തിൽ ചേർത്തുവെക്കാൻ നിർദ്ദേശിച്ചു. കക്ഷത്തിൽ നിന്ന് പുറത്തെടുത്തപ്പോൾ ആ കൈക്ക് തുവെള്ള നിറം! ഇത് വെള്ളപ്പാമ്പ് പോലുള്ള രോഗം വന്നതൊന്നുമല്ല. مِنْ غَيْرِ سُوءٍ എന്നതിന്റെ ആശയമതാണ്. കൈക്ക് ഒരു രോഗവും പറ്റിയിരുന്നില്ല. കാഴ്ചക്കാർക്ക് അപ്പോൾ അത് തുവെള്ള നിറം പൂണ്ടതായി അനുഭവപ്പെട്ടുവെന്നു മാത്രം. فَإِذَا هِيَ بِبَيْضَاءٍ لِلنَّظِيرِينَ - കാഴ്ചക്കാർക്ക് അതുവെള്ളം നിറം പൂണ്ടതായിത്തീർന്നു എന്നാണ് 7:108-ൽ പറഞ്ഞിട്ടുള്ളത്. മുസാ നബി കൈ പുറത്തെടുത്തപ്പോൾ അത് പാമ്പു ബാധിച്ച വെളുത്തതായി പുറത്തുവന്നു എന്ന ബൈബിൾ പ്രസ്താവനയെ നിഷേധിക്കുന്നതു കൂടിയാണ് مِنْ غَيْرِ سُوءٍ - എന്നീ ഖുർആൻ വാക്കുകൾ. مِنْ غَيْرِ سُوءٍ - മറ്റൊരു ദൃഷ്ടാന്തമാകുന്നു എന്ന വാക്കും അതു സ്ഥിരമായി നിൽക്കുന്ന രോഗമോ പീഡയോ ആയിരുന്നില്ല, ഒരു ദിവ്യാത്മ്യം മാത്രമായിരുന്നു എന്നു സൂചിപ്പിക്കുന്നുണ്ട്.

23

ഈ കൊച്ചു സൂക്തം മുൻ സൂക്തങ്ങളിൽ പറഞ്ഞ രണ്ട് അത്യുപദ്രവ്യ പ്രകടനങ്ങളുമായി ബന്ധപ്പെട്ടതാണ്. മുസാ നബിക്ക് ഗംഭീരമായ അനേകം ദൃഷ്ടാന്തങ്ങൾ കാണിക്കേണ്ടതുണ്ട്. അതിന്റെ തുടക്കമാണിപ്പോൾ പ്രത്യക്ഷപ്പെട്ട രണ്ട് അത്യുപദ്രവ്യങ്ങൾ. അദ്ദേഹത്തിന് പലതരം പരീക്ഷണങ്ങളും പ്രതിസന്ധികളും അഭിമുഖീകരിക്കേണ്ടി വരും. അതൊക്കെ തരണം ചെയ്യാൻ അല്ലാഹുവിന്റെ ശക്തിപ്രഭാവം ജനങ്ങൾക്ക് കാട്ടിക്കൊടുക്കേണ്ടതുണ്ട്. ഫറവോനികളുടെ മുന്നിൽ മുസാ നബി പ്രത്യക്ഷപ്പെടുത്തിയ നിരവധി ദിവ്യാത്മ്യങ്ങൾ ബൈബിളും ഖുർആനും വിസ്തരിച്ചിരിക്കുന്നു.

അല്ലാഹു പ്രവാചക വര്യന്മാരിലൂടെ ദിവ്യാത്മ്യങ്ങൾ പ്രത്യക്ഷപ്പെടുത്താനുള്ളത്, അവരുടെ പ്രബോധിതർ അത് ശക്തിയായി ആവശ്യപ്പെടുമ്പോഴാണ്. യഥാർത്ഥത്തിൽ അത്യുപദ്രവ്യ പ്രകടനം ഒരു പ്രബോധന മാധ്യമമല്ല. സത്യപ്രബോധനം മനപ്പൂർവ്വം തള്ളിക്കളഞ്ഞു കൊണ്ട് പ്രവാചകൻ ദിവ്യാത്മ്യം പ്രത്യക്ഷപ്പെടുത്താത്തതിനെ അതിനു ന്യായീകരണമായി ഉന്നയിക്കുമ്പോൾ അവരോടുള്ള ന്യായം പൂർത്തിയാക്കാൻ വേണ്ടിയാണ് ദിവ്യാത്മ്യങ്ങൾ പ്രത്യക്ഷപ്പെടാനുള്ളത്. മുസാ നബി പ്രവാചകനായി നിയുക്തനാകുമ്പോൾ തന്നെ അല്ലാഹു അദ്ദേഹത്തിന് രണ്ട് ദിവ്യാത്മ്യങ്ങൾ നൽകിയിരിക്കുകയാണ്. അദ്ദേഹത്തിന് പ്രഥമമായും പ്രധാനമായും പ്രബോധനം ചെയ്യാനുള്ളതായിരുന്നത് സ്വേച്ഛാധിപതിയും നിഷ്ഠൂര മർദ്ദകനുമായ ഈജിപ്ഷ്യൻ രാജാവിനെയാണ്. അദ്ദേഹമാകട്ടെ അന്നാട്ടിലെ അടിമ വംശത്തിൽ പിറന്ന ഒരാളും. കൂടാതെ ഒരു കൊലക്കുറ്റത്തിന്റെ പേരിൽ അദ്ദേഹത്തിന് അവിടെ വധശിക്ഷ വിധിക്കപ്പെട്ടിരുന്നു. വർഷങ്ങൾക്കു മുമ്പ് ആ വിധിയിൽ നിന്ന് ഒളിച്ചോടിയിരുന്ന പ്രതിയാണദ്ദേഹം. ഇങ്ങനെയുള്ള ഒരാൾ ഫറവോനെ താക്കീതു ചെയ്യുന്നതു പോകട്ടെ അയാളുടെ നാട്ടിൽ കാലുകുത്താൻ തന്നെ

യെര്യപ്പെടുകയില്ല. ഇനി യെര്യപ്പെട്ടാൽ തന്നെ ഹറവോൻ അദ്ദേഹത്തിന്റെ വാക്കിനു പുല്ലുവില പോലും കൽപ്പിക്കുകയുമില്ല. ഈ സാഹചര്യത്തിൽ അല്ലാഹുവിന്റെ അത്ഭുതകരവും അജയ്യവുമായ ശക്തിയെക്കുറിച്ചും അത് ഏതു പ്രതിസന്ധിയിലും തന്നോടൊപ്പം ഉണ്ടായിരിക്കുമെന്നുമുള്ള ബോധ്യം മൂസാ നബിയുടെ മനസ്സിൽ അനുഭവഭവദ്യമായി ഉറപ്പിച്ചുറപ്പിക്കേണ്ടതുണ്ടായിരുന്നു. സ്വന്തം ദൗത്യത്തിൽ അദ്ദേഹത്തിന് ആത്മവിശ്വാസവും യെര്യവും പകരാൻ അതാവശ്യമായിരുന്നു. മറുവശത്ത് മൂസായെപ്പോലൊരാൾ പ്രവാചകത്വം വാദിച്ച ഹറവോനെയും അദ്ദേഹത്തിന്റെ ജനതയെയും സമീപിക്കുമ്പോൾ അവർ ശ്രദ്ധിക്കണമെങ്കിൽ ഭയപ്പെടുത്തുകയോ അത്ഭുതപ്പെടുത്തുകയോ ചെയ്യുന്ന ഒരു മഹാപ്രതിഭാസം പ്രത്യക്ഷപ്പെടേണ്ടതുണ്ട്. ഇല്ലെങ്കിൽ അവർ സംസാരിക്കാൻ തുടങ്ങുമ്പോൾ തന്നെ ആട്ടിപ്പായിക്കുകയായിരിക്കും ഫലം. ഹറവോനികളുടെ ശ്രദ്ധയാകർഷിക്കാനും വെല്ലുവിളികളെ നേരിടാനും പര്യാപ്തമായ ദിവ്യാത്മമാകുന്ന ആയുധമണിയിച്ചു കൊണ്ടാണ് ആദ്യമേ അല്ലാഹു തന്റെ ദൂതനെ അയക്കുന്നത്. തുടർന്നുള്ള സൂക്തങ്ങളിൽ നിന്ന് വ്യക്തമാകുന്നതു പ്രകാരം ഹറവോന്റെ മുന്തിലത്തിലായി ഉടനെ തന്നെ അദ്ദേഹത്തിന് ഈ ആയുധം പ്രയോഗിക്കേണ്ടിവരികയും ചെയ്തു.

24

13-ാം സൂക്തത്തിലെ 'ഞാൻ നിന്നെ തെരഞ്ഞെടുത്തിരിക്കുന്നു, ആകയാൽ ദിവ്യബോധനം ലഭിക്കുന്നത് സുശ്രദ്ധം കേട്ടുകൊള്ളുക' എന്ന പ്രസ്താവന മൂസാ(അ)യെ പ്രവാചകനായി നിയോഗിച്ചുകൊണ്ടുള്ള പ്രഖ്യാപനവും കൂടിയിരിക്കുന്നു. നിയുക്ത പ്രവാചകൻ ആദ്യമായി പ്രബോധനം തുടങ്ങേണ്ടത് എവിടെ നിന്നാണെന്ന് നിർദ്ദേശിക്കുകയാണി സൂക്തം. ആരുടെ വധവധി പെടിച്ചാണോ മൂസാ ഈജിപ്ത് വിട്ടത്, അതേ ഹറവോന്റെ മുന്തിലേക്കു തന്നെ ആദ്യം കടന്നു ചെല്ലണമെന്നാണ് അല്ലാഹു കൽപ്പിക്കുന്നത്. 'അവൻ പരമ ധിക്കാരിയായിരിക്കുന്നു' എന്ന വാക്യം അയാളെത്തന്നെ ആദ്യം സമീപിക്കുന്നതിനുള്ള ന്യായമാണ്.

ഹറവോന്റെ ധിക്കാരം-طغيان-നേരത്തെ പലയിടത്തും പരാമർശിച്ചിട്ടുണ്ട്. സുറഃ അൽഅഅ്റാഹിൽ അത് വിസ്തരിച്ചു തന്നെ പറഞ്ഞിരിക്കുന്നു. ദൈവം താൻ തന്നെ എന്നവകാശപ്പെട്ടിരുന്ന സ്വേച്ഛാധിപതിയായിരുന്നു അയാൾ. أَلَيْسَ لِي مُلْكُ مِصْرَ وَهَذِهِ الْأَنْهَارُ تَجْرِي مِن تَحْتِي (ഈജിപ്തിന്റെ ആധിപത്യം എനിക്കല്ലയോ, ഈ നദികളെല്ലാമൊഴുകുന്നത് എന്റെ കീഴിലല്ലയോ?) എന്നും അയാൾ വീമ്പിച്ചുകൊണ്ടിരുന്നതായി ഖുർആൻ ഉദ്ധരിക്കുന്നുണ്ട്. താൻ പറയുന്നതായിരുന്നു അയാൾക്ക് സത്യം. താനിഷ്ടപ്പെടുന്നതായിരുന്നു ധർമ്മം, താൻ കൽപ്പിക്കുന്നതായിരുന്നു നീതി. തന്നെ ചോദ്യം ചെയ്യുന്ന ആരെയും പൊറുപ്പിക്കാൻ ഹറവോൻ തയ്യാറായിരുന്നില്ല. എന്നാൽ പ്രപഞ്ചസ്രഷ്ടാവായ സാക്ഷാൽ ദൈവം താനാണെന്നായിരുന്നില്ല ഹറവോന്റെ വാദം. സൂര്യനായിരുന്നു ഈജിപ്തുകാരുടെ മഹാദേവത. സൂര്യന്റെ പ്രതീകവും പ്രതിപുരുഷനുമായിട്ടാണ് ഹറവോൻ പരിഗണിക്കപ്പെട്ടിരുന്നത്. ഹറവോന്റെ പ്രതിമകൾ നാട്ടിന്റെ നാനാഭാഗത്തും ദൈവപ്രതിഷ്ഠകളെന്നോണം സ്ഥാപിച്ചു പുജിക്കപ്പെട്ടിരുന്നു. ഹറവോന്റെ അതിക്രമമായ അതിക്രമങ്ങൾക്ക് ഉദാഹരണമായി ഖുർആൻ ചൂണ്ടിക്കാണിക്കുന്നു:

إِنَّ فِرْعَوْنَ عَلَا فِي الْأَرْضِ وَجَعَلَ أَهْلَهَا شِيَعًا يَسْتَضِعُّنَّ طَائِفَةٌ مِّنْهُمْ
 يُدَبِّحُونَ بُنْيَانَهُمْ وَيَسْتَحْيُونَ نِسَاءَهُمْ إِنَّهُمْ إِنَّهُمْ كَانُوا مِنَ الْمُفْسِدِينَ

(ഹറവോൻ നാട്ടിൽ ഉജ്വലനമായി വാണു. നാട്ടുകാരെ വിവിധ കക്ഷികളായി വിഭജിച്ചു. അതിലൊരു കക്ഷിയെ അടിച്ചമർത്തി നിന്ദിക്കുകയും അവരിലെ പുരുഷ സന്തതികളെ കൊന്നുകളയുകയും സ്ത്രീകളെ മാത്രം ജീവിക്കാനനുവദിക്കുകയും ചെയ്തു. അവൻ മഹാനാശകാരി തന്നെയായിരുന്നു-28:4). ഈ നിഷ്ഠൂരനായ അധികാര പ്രമത്തനെ പ്രബോധനം ചെയ്യാനാണ്, അയാൾ അടിച്ചമർത്തി അടിമകളാക്കിയ സമുദായത്തിലെ അംഗവും അയാളുടെ ശിക്ഷാവിധിക്ക് വിധേയനുമായ മൂസാ(അ)യെ അല്ലാഹു നിയോഗിക്കുന്നത്. ഇസ്ലാമിക പ്രബോധനം സംബന്ധിച്ച് സുപ്രധാനമായ ചില ആശയങ്ങൾ പ്രകാശിപ്പിക്കുന്നുണ്ടി നിയോഗം. 1) ആരെയും അലോസരപ്പെടുത്താതെ, പ്രത്യേകിച്ചും അധർമ്മികമായ അധികാര ശക്തികൾക്കു നേരെ കണ്ണടച്ചുകൊണ്ട് കുറെ സത്യങ്ങൾ ആളുകളോടു പറയുകയല്ല ഇസ്ലാമിക പ്രബോധനം. അസത്യത്തോടെ നപോല അക്രമത്തോടും അധർമ്മത്തോടുംമുഖേ സമരമാണത്. അക്രമവും അധർമ്മവും രാഷ്ട്രീയ രംഗത്താണെങ്കിൽ അതിനെത്തന്നെയാണ് ആദ്യം വെല്ലുവിളിക്കേണ്ടത്. അധർമ്മികമായ അധികാര കേന്ദ്രമുള്ള സമുദായങ്ങളിൽ നിയുക്തരാകുന്ന പ്രവാചകന്മാർ ചെയ്യാനുള്ളതും അതാണ്. ഇബ്റാഹീം(അ) ആദ്യം തന്റെ നാട്ടിലെ പുരോഹിതനായ സ്വന്തം പിതാവിനെയും രാജാവായ നംറോദിനെയും അഭിമുഖീകരിച്ചതായി കാണാം. വ്യവസ്ഥാപിതമായ ഭരണകൂടങ്ങളില്ലാത്ത സാഹചര്യങ്ങളിൽ പ്രവാചകന്മാർ തുടങ്ങിയിരുന്നത് സമുദായ നേതാക്കളിൽനിന്നും ഗോത്രത്തലവന്മാരിൽനിന്നുമായിരുന്നു. അവരാണല്ലോ ജനാഭിപ്രായം രൂപപ്പെടുത്തുന്നതും അവരെ നയിക്കുന്നതും. ഈ വരേണ്യവർഗത്തെ പരിവർത്തിപ്പിക്കാനായാൽ മൊത്തം സമൂഹത്തിന്റെ പരിവർത്തനം അനായാസകരമായിത്തീരും. അതുകൊണ്ടാണ് മൂസാ നബിയോട് സ്വന്തം സമുദായത്തെ സംസ്കരിക്കാനാവശ്യപ്പെടുന്നതിനു മുമ്പ് ഹറവോനെ സംസ്കരിക്കാനാവശ്യപ്പെടുന്നത്. സ്വന്തം സമുദായത്തിന്റെ സംസ്കരണവും അവരുടെ ദുരവസ്ഥയിൽ നിന്നുള്ള മോചനവും അദ്ദേഹം അവഗ

ണിച്ചതുകൊണ്ടല്ല. ഈ ലക്ഷ്യങ്ങളിലേക്കുള്ള മാർഗവും കൂടിയാണ് അധികാര മണ്ഡലത്തിലെ പരിവർത്തനം. അധികാര വർഗത്തെ അതിന്റെ അസത്യജ്വലവും അധാർമികവുമായ സ്വഭാവത്തിൽ നിലനിർത്തിക്കൊണ്ട് പ്രജകളെ സംസ്കരിക്കുക വളരെ ശ്രമകരമാണ്. അധികാരികളും വരേണ്യവർഗവും അല്ലെങ്കിൽ ഭൂരിപക്ഷം ആളുകളും എതിർക്കുന്ന കാര്യം എത്ര വിശിഷ്ടമായിരുന്നാലും അനുകരണശീലരായ സാമാന്യജനം ഉൾക്കൊള്ളാനും അംഗീകരിക്കാനും തയാറാവുകയില്ല. എന്നാൽ ഇത്തരം സാഹചര്യങ്ങളിൽ വല്ലവരും പ്രവാചകനെ അംഗീകരിക്കുകയും അദ്ദേഹത്തിന്റെ ആദർശം സ്വീകരിക്കുകയും ചെയ്യുന്നുവെങ്കിൽ അവർ അതിന്റെ യാഥാർത്ഥ്യവും യുക്തിയും ന്യായവുമൊക്കെ ശരിക്കും ഉൾക്കൊണ്ട മുല്ല്യബോധമുള്ളവർ തന്നെയായിരിക്കും എന്നൊരു മെച്ചവുമുണ്ട്. അനുകരണഭ്രമമോ കേവല വൈകാരികതയോ അല്ല അവരെ നയിക്കുക, പ്രത്യുത ബുദ്ധിപരമായ ഉൾക്കാഴ്ചയും ആദർശ ധീരതയുമാണ്. ഇത്തരം ആളുകളുടെ പ്രാതിനിധ്യമില്ലാത്ത പരിവർത്തനങ്ങൾ സാമൂഹിക ഘടനയുടെ അന്തരാളങ്ങളെ സ്പർശിക്കുകയില്ല. ആ വിപ്ലവങ്ങൾ ഉപരിപ്ലവവും ക്ഷണഭംഗുരവുമായിരിക്കും. ഈയടിസ്ഥാനത്തിലും ഇസ്ലാമിക പ്രബോധനം ആദ്യം സംബോധന ചെയ്യേണ്ടത് അധികാരി വർഗത്തെയാണ്. ഒരു നിലക്ക് അവരുടെ അനുകൂലാവസ്ഥ പ്രബോധനത്തിന് സഹായകമാകുമ്പോൾ മറ്റൊരു നിലയിൽ പ്രതികൂലാവസ്ഥയും സഹായകമാകുന്നു.

മുസാ നബിയുടെ പ്രബോധനം ഹറവോനിൽനിന്നു തുടങ്ങാൻ നിർദ്ദേശിച്ചതിലടങ്ങിയ ശ്രദ്ധേയമായ മറ്റൊരു കാര്യം ദൈവിക ദീൻ രാഷ്ട്രീയത്തിനു കൽപ്പിക്കുന്ന പ്രാധാന്യമാണ്. ദീൻ രാഷ്ട്രീയത്തിൽ നിന്നന്യമായിരുന്നെങ്കിൽ ജനങ്ങളിലേക്ക് മാത്രം ചെല്ലാനും ഹറവോനിൽ നിന്നകന്നു നിൽക്കാനുമായിരുന്നു മുസാ നബി(അ) കൽപ്പിക്കപ്പെടുക. പ്രവാചകന്മാരുടെ പ്രഥമവും പ്രധാനവുമായ സന്ദേശം ദൈവത്തിന്റെ ഏകത്വത്തിലും പരലോകത്തിലുമുള്ള വിശ്വാസവും ബഹുദൈവത്വത്തിന്റെ നിഷേധവുമാണ്. ഇവിടെ മുസാ നബിയോട് അല്ലാഹു പറയുന്നത് ഹറവോൻ ബഹുദൈവാരാധകനായതു കൊണ്ടോ പരലോക നിഷേധിയായതുകൊണ്ടോ പ്രബോധനം ചെയ്യണമെന്നല്ല; പ്രത്യുത അവൻ അക്രമിയും ധിക്കാരിയും-غِي ط ആയതുകൊണ്ട് പ്രബോധനം ചെയ്യണമെന്നാണ്. ബഹുദൈവ വിശ്വാസത്തിന്റെയും പരലോക നിഷേധത്തിന്റെയും ഫലമാണ് അക്രമവും ധിക്കാരവും-بَغِي ط. അല്ലെങ്കിൽ بَغِي ط-ന്റെ ഫലമാണ് സത്യധർമ്മങ്ങളുടെ നിഷേധം. സുറ: അന്നാസിആത്ത് 17-19 സൂക്തങ്ങളിലും കൽപ്പിക്കുന്നതിങ്ങനെയാണ്:

أَ هَٰذَا آلِي فِرْعَوْنَ إِنَّهُ طَغَى ﴿١٧﴾ فَكُلَّ هَلْ لَكَ إِلَٰهٍ أَن تَزْكَى ﴿١٨﴾
 وَأَهْدَيْكَ إِلَىٰ رَبِّكَ فَتَحْسَبُنِي ﴿١٩﴾

(പോവുക, ഹറവോനിലേക്ക്, അവൻ പരമ ധിക്കാരിയായിരിക്കുന്നു. എന്നിട്ട് അവനോട് പറയുക: നീ ജീവിതം സംസ്കരിക്കാൻ സന്നദ്ധനാണോ, ഞാൻ നിന്നെ വിധാതാവികളേക്ക്

മാർഗദർശനം ചെയ്യാം. അങ്ങനെ നിനക്ക് ദൈവഭയമുള്ളവനാകാം). മനുഷ്യനെ بَغِي ط ആകുന്ന മാലിന്യത്തിൽ നിന്നു ശുദ്ധീകരിക്കാനുള്ള ഏക മാർഗമാണ് തൗഹീദിലും ആഖിറത്തിലുമുള്ള വിശ്വാസം. بَغِي ط-ന് എതിരെയുള്ള സമരമാണ് ഇസ്ലാമിക പ്രബോധനം. അതുകൊണ്ട് ഹറവോനെ പ്രബോധനം ചെയ്യുന്നതിന്റെ ന്യായമായി അവന്റെ ധർമ്മധിക്കാരം ചൂണ്ടിക്കാണിക്കുകയാണ്. പ്രബോധനം വഴി സ്ഥാപിതമാകുന്ന ഈമാനിന്റെ ഫലമായി അസത്യത്തിന്റെയും അക്രമത്തിന്റെയും ശക്തികൾ-تَغَو ط -തകരേണ്ടതുണ്ടെന്നും ഇതു സൂചിപ്പിക്കുന്നു.

25,26

നാൻ പ്രവാചകനായി നിയുക്തനായിരിക്കുന്നു എന്ന അറിയിപ്പും ഹറവോന്റെ അടുത്തുചെന്ന് പ്രബോധനം തുടങ്ങണമെന്ന അറിയിപ്പും മുസാ നബി കേട്ടത് വലിയ പരിഭ്രമത്തോടെയാണ്. സുറ: അശ്ശുഅറാഅ് 12-14 സൂക്തങ്ങൾ അദ്ദേഹം അല്ലാഹുവിനോട് ഇങ്ങനെ ബോധിപ്പിച്ചതായി പറയുന്നു: നാഥാ, ഹറവോനികൾ എന്നെ വ്യാജനായി മുദ്രയിടിക്കുമെന്ന് ഞാൻ ഭയപ്പെടുന്നു. അതോർത്ത് എന്റെ മനസ്സ് ഞെരുങ്ങുകയാണ്. ഞാനാണെങ്കിൽ തീരെ വാചാലനുമല്ല. ആകയാൽ ഈ ദൗത്യം ഹാറുനിനെ ഏൽപ്പിക്കണേ. ഹറവോനികളാണെങ്കിൽ എന്റെ പേരിൽ കുറ്റം ചുമത്തിയിട്ടുമുണ്ട്. അതിന്റെ പേരിൽ അവരെനെക്കൊന്നുകളയുമെന്നാണെന്റെ പേടി. അങ്ങനെ സംഭവിക്കില്ലെന്നും ഞാൻ കൂടെയുണ്ടെന്നും ധൈര്യത്തോടെ ഹറവോന്റെ അടുത്തേക്കു പോകണമെന്നുമായിരുന്നു അല്ലാഹുവിന്റെ മറുപടി. ആ സന്ദർഭത്തിൽ മുസാ(അ)തന്റെ ദൗത്യനിർവഹണം സുഗമമാക്കണമെന്നപേക്ഷിച്ചുകൊണ്ട് നടത്തിയ ഹൃദയസ്പൃക്കായ പ്രാർഥനയാണ് ഇനി ഏതാനും സൂക്തങ്ങൾ.

മന:സങ്കോചം, മന:ക്ലേശം എന്ന അർഥത്തിലുപയോഗിക്കുന്ന ضيق الصدر ന്റെ വിപരീതമാണ് شرح الصدر. ഭാഷാർഥത്തിൽ, തുറക്കുകയും വിടർത്തുകയുമാണ് شرح. ഗഹനമായ പ്രമാണങ്ങളുടെയും ഗ്രന്ഥങ്ങളുടെയും ആശയങ്ങൾ വിശദീകരിക്കുന്നതിന് شرح എന്നു പറയുന്നു. ഉദാ: شرح العقائد (വിശ്വാസ പ്രമാണ വിശദീകരണം), شرح السنة (നബിചര്യയുടെ വിശദീകരണം). അർഥങ്ങളും ആശയങ്ങളും ഉൾക്കൊള്ളാൻ മനസ്സിനെ പാകപ്പെടുത്തുകയാണ് شرح الصدر. നീ ഏൽപ്പിച്ച ഉത്തരവാദിത്വം ഏറ്റെടുക്കാൻ എന്റെ മനസ്സിനെ പാകപ്പെടുത്തേണമേ, വിശാലമാക്കേണമേ എന്നാണ് മുസാ(അ) ആദ്യം അപേക്ഷിക്കുന്നത്. തുടർന്ന് ഈ ദൗത്യം അനായാസകരമായി നിർവഹിക്കാൻ ഉതവിയരുളേണമെന്നപേക്ഷിക്കുന്നു. തരണം ചെയ്യാനാവാത്ത പ്രതിബന്ധങ്ങളിൽ നിന്നും താങ്ങാനാവാത്ത പീഡനങ്ങളിൽനിന്നും രക്ഷയരുളേണമെന്നും അപേക്ഷിക്കുന്നു.